

Lục Tỉnh Tân Văn

Directeur Politique--L. MARTY

Admin. Général--NGUYỄN-V. CỎA

ADMINISTRATION

BY RÉDACTION :

Sédex, Rue Cathala, 158-159 (1er Étage)

GIÁ BÀN :

Năm-Ng, Trung-Ng và Cáo-môn

Một năm 6\$ 00

Sáu tháng 3 50

Ba tháng 2 00

Mua báo thì kể từ ngày

mồng 1 và ngày 15 mỗi tháng

và phải trả tiền trước.

聞新省六

MỖI TUẦN LÊ RA BA KỶ :

NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU

Mỗi số bán lẻ 0\$ 04

TELEPHONE N° 470

Adresse télégr. : LUTRE-ANNAM

GIÁ BÀN :

Ngày-Ty, Lễ, Đại-Pháp

và Thứ-Sáu 7\$ 00

Sau tháng 4 00

Ba tháng 2 25

On s'abonne sans frais dans

tous les bureaux de poste.

POUR LES ABONNÉS, s'adresser

à SÉDÈX : Aux bureaux du Journal.

à HANOÏ : Aux bureaux du Trung-

Bác-Tân-Văn.

On traite à forfait pour les

contrats de longue durée. Les

prix sont payables d'avance

MỤC LỤC

1. -- Quan Toàn-quyền Albert Sarraut dựng tái cử.
2. -- Về vụ chọn cử Thân-sĩ Nam-kỳ.
3. -- Tân kỳ.
4. -- Khai trường.
5. -- Thế cũng gọi tranh thương.
6. -- Nam-kỳ nông-nghiệp tương-tế hội.
7. -- Thông báo.
8. -- Liên hữu hội.

9. -- Tin Nam-biên.
10. -- Thầy coi giò da sự.
11. -- Trường học lập bình.
12. -- Long-uyên. Tiết dụng thương hội.
13. -- Văn-nghe.
14. -- Tự do dân đàn.
15. -- Nhân đàm.
16. -- Hướng truyền.
17. -- Tin Đông-dương.

Quan Toàn-quyền Albert Sarraut dựng tái cử

Bồn quán lấy làm hân hạnh mà cho đồng bào ta hay điện tín Havas mới gửi qua cho Đông-dương biết tin lành rằng quan Toàn-quyền Albert Sarraut đã dựng tái cử làm thân sĩ trong địa giới của Ngải.

Bồn quán xin thay mặt cho thân thứ Annam mà khánh hạ.

L. T. T. V.

HỘI ANNAM TÂY-TỊCH

Về vụ chọn cử Thân-sĩ Nam-kỳ

Ba triệu dân Nam-kỳ ủng cử ông Ernest Outrey

Về vụ hội cử Thân-sĩ Nam-kỳ, Bồn-báo, cách vài số mới qua rồi, có thuật vụ Annam Tây-tịch, nhóm tại nhà ông Lê-phát-Thành, ở đường Eyriaud des Vergnes, đặt bàn-hội mà vấn nạn Thân-sĩ xuất giá là ông Outrey về lịch trần và chương trình của ngải và nghe lời của ông Monin là ứng cử, trần thuật. Bàn-hội Annam Tây-tịch định lập dân ước trình cho hai ông Outrey và Monin mà hội ý. Bởi cơ, ngày 17 novembre 1919, lối năm giờ rưỡi chiều, bàn-hội nhóm tại nhà ông Nguyễn-văn-Cửa, là một viên chức trong bàn-hội, ở đường Catinat, số 53, mà lập dân ước, có đủ mặt :

- MM. Diệp-văn-Cương, Hội-trưởng ;
Phạm-công-Sở, Phó-hội-trưởng ;
Trần-văn-Sóm, Từ-hàn ;
Nguyễn-thắng-Hơn, viên chức ;
Nguyễn-văn-Cửa, ---
Luu-văn-Lang, ---
Huỳnh-quang-Sửu, kiếu.

Lập dân ước xong, bàn-hội mới của Annam Tây-tịch và hàng thương-lưu thực giả cũng là thương-nhơn, đầu-hội Annam, bữa 22 novembre, dùng tâm giữ tối, nhóm tại phòng hội Nam-kỳ thương-mãi kỹ-nghệ, ở đường Catinat mà đổi luận về các điều dân ước của bàn-hội đã làm. Vì vậy cho nên, buổi chiều thứ bảy, 22 novembre, chưa đến tám giờ tối, phòng hội đã chật nức. Thật là đông, thể cũng khó mà kể tên cho hết, ngoài trừ viên chức hội đã kể trên kia còn thấy những là :

Ông Lê-văn-Trung, cựu Hội đồng quảng-hạt, Nghị-viên Thượng-

nghe-Viên, ông Phạm-văn-Tươi, Đốc-phủ-sứ, ông Nguyễn-tấn-Sử, Đốc-phủ-sứ, ông Hồ-văn-Kinh, Nghị-viên Hội đồng Thành-phố, ông Lương-văn-Mi, ông Trương-vĩnh-Tống, ông Lê-quang-Hiền v. v. . . lại có ông Lê-Hoạch dự thỉnh.

Khi mở hội, ông hội-trưởng Diệp-văn-Cương, trước khi đọc những điều dân-ước của hội đã lập, mở lời giải ý rằng ngải mới anh em đến đây đặng mà chân chính các điều dân-ước của hội đã lập, trình cho cử ý ủng cử chức thân-sĩ, thế chẳng mới mà ếp tri pháp của Hiệp-hội này đây về việc chọn cử, còn việc chọn cử, tự do, mỗi người thông-thả mà chọn cử lấy Ngải-tên. « Tôi chẳng đâu chi anh em, tôi đây là một viên chức hội Union-Cochin-chinoise là hội trợ cử ông Outrey bạn này, lại tôi đây là người bạn của ông Outrey, theo phe này, song tôi chẳng xin ai theo tôi, mà tôi cũng chẳng theo ai, tôi cứ giữ quyền tự do tuyên cử của tôi, cũng như anh em giữ quyền tự do của anh em vậy. Tuy vậy mà hệ trong hội đồng chọn cử ai, tôi cũng phải theo với và hết thấy Annam tây tịch cũng theo mà tự do đoàn-thể ».

Lời trần-thuyết của ông Hội-trưởng Diệp-văn-Cương tuy vẫn rất mà hay, đáng phục, nên khi ngải vừa dứt lời, nghe tiếng vỗ tay khen tặng.

Đoạn ngải-nghe xuống, khởi đọc các điều dân-ước :

- 1° -- Cải lương chánh-sách và chánh-trị bôn-quốc theo cách rộng rãi hơn.

Ông Nguyễn-tấn-Sử chỉ rằng điều ấy có đặng trong chương-trình của ông Thân-sĩ xuất Outrey, trường chẳng hẳn lập lại đây chi nữa.

Ông Nguyễn-văn-Cửa giải rằng đầu cơ trong chương-trình của ông Outrey lập lại đây cũng chẳng, này là vô ích, vì các điều dân-ước này đặng trình cho các vị cử chức thân-sĩ, chẳng phải trình cho một Outrey. Giải xong, ông Diệp-văn-Cương bàn về Cải-lương Chánh-sách, trước hết xin thêm số Nghị-viên quân-hạt hội-đồng và xin sửa cách tuyên-cử thế nào cho rõ là nghị-viên thế mặt cho dân, của dân bầu cử.

Ông Lê-văn-Trung bàn rằng về vụ thêm số nghị-viên nơi quân-hạt hội-đồng, quan Tổng-thống Đông-dương Monguillot, đã có luận trong bài diễn-thuyết khai trường nghị-viên rồi, duy còn cách tuyên-cử nên để luận.

Ông Cương : Tôi muốn xin đề cho hàng-viên quan đặng quyền bỏ tham tuyên-cử.

Ông Cương : Giữa hội nghị quân-hạt, tôi đã bàn xin chúng đương cho hàng-viên quan tuyên-cử mà thôi, tôi xin đề cho hàng-viên quan tân cựu, cai lỏng phó lỏng tân cựu, chức việc làng tân cựu và thương nhơn đặng quyền tuyên-cử. Đường ấy cách tuyên-cử trở nên rộng chớ có ẽ.

Rồi lại M. Giảng xin tóm cái vấn đề ấy lại để tựa như vậy.

Mở rộng phép tuyên-cử
M. Giảng giải rằng : Phạm hệ phép tuyên-cử mà mở rộng, tự nhiên phải thêm số nghị-viên và sửa cách tuyên cử lai.

Xong điều thứ nhất, cái qua điều thứ hai, điều thứ ba cho lời điều chốt là điều thứ 9, cả hội đều công nhận như vậy :

- 1° -- Mở rộng phép tuyên cử.
- 2° -- Cho người nam, trong cõi Đông-dương người không nhập tây-mịch cũng đặng dự tây-chức trong phần chánh-trị như bên xứ Algérie vậy, miễn người có sức đủ chứng tài học.
- 3° -- Cho người Annam dự tây-chức được hưởng đủ các thứ tiền phụ trội như người Tây-y.
- 4° -- Cho người Annam tây-tịch dự Nam-chức đặng hưởng đủ phần tiền phụ trội như người Tây-y, như là phần tiền phụ cấp cho nhà có thể nhĩ.
- 5° -- Vì thế ở ăn mắt-mỏ, xin sửa phần tiền hưu trí của viên-quan Annam một trăm phần một /100, lại làm tám chục phần một /80.
- 6° -- Cho quan hữu trí bất luận Tây-Nam vào đường-dương của Nhà-nước được trả giá đồng với viên quan đương chức.
- Cải lương kinh-tế và xã-hội
- 7° -- Lập làng Annam lai theo kim thời cho vào theo với sức dân mở mang.
- 8° -- Lập vốn để giúp canh-nông thương-mãi Annam cho mở mang

có Chánh-phủ kiểm-xét.
9° -- Buộc nhà Bản-phái giúp vốn cho Annam về canh-nông thương-mãi.

10° -- Phải nghiêm-chieu theo luật mà chế các cơ vay quai pháp và như là tịch cầm đẽ. Phải định cứ theo phép 12 phần lợi một năm mà thôi.

11° Buộc việc học hành trong xứ là việc phải làm, không nhà nào có con đặng tránh ; học khỏi tiền chi hết và buộc dạy đồng theo một cách.

12° -- Lập trong mỗi làng ít nữa là một hai cái trường.

13° -- Lập phần học-bổng để mỗi năm cho con nhà Langsa và Annam thi đấu rồi sang Pháp vào Cao-đẳng và trung-đẳng học đường.

14° -- Cho dân tây đặng dự chức Annam thay mặt cho dân Annam trong các hội nghị như quân-hạt, Thành-phố và địa-hạt và cũng cho dân Annam đặng dự chức thay mặt cho dân tây vậy.

15° -- Cấm tuyệt Khách-trú đầu giá lãnh công việc trong xứ. (Điều này là điều của ông Nguyễn-văn-Cửa bày xin và diễn giải cho bản hội nghe đủ lý.)

Cong-nhận đủ điều, bàn qua việc chọn cử ; hết thấy cả hội đồng ưng cử ông Ernest Outrey.

Khi vào tiệc rượu ; ông Lê-văn-Trung, trước khi cạn ly, có đề lối chim tay hội-trưởng và bản hội tây-tịch và cũng khen cách cử-chỉ của hội. Rằng : xưa nay hàng dân tây mới khi bản cử, hàng bản cử riêng với nhau, chẳng tương đến dân Annam, mà cũng không hỏi ý dân Annam, nay tới kỳ cử thân-sĩ này, bản-hội tương đến dân Annam, mới cả hàng thương-lưu Annam, như những là Hội - trưởng các hội và thứ-giá tương nhơn tự đặng đồng đi mà công luận, như vậy mới đặng là tương thân tương ái, vậy mới đặng đồng chung đặng theo, vậy mới đặng thay mặt cho ba triệu dân Nam-kỳ mà chọn cử.

Một lúc, ai nấy đều từ quí, bản hội cho chọn thân-dan-ước lại đặng tới thứ bảy 23 novembre, 8 giờ trình cho Hội-quai dự cử.

Bồn-báo L. T. T. V. cả khèn ông Diệp-văn-Cương và hội Tây-tịch khéo chọn. Mong cho ông Ernest Outrey đặng nhơn-tâm và chức cho ngải tái cử.

AN KÝ

Mọi người bạn quí : **Công-Luân-Báo, Thời-Báo và Nông-Cổ-Min-Đàm** gát ngời bút công ra tranh cử Hội-đồng thành-phố.

Bồn-quan Nam-Trung-nhật-báo và Lục-tỉnh-tân-văn rồi đây sẽ thay vì ba người bút nghiêm-chánh của qui đồng nghiệp mà lịch trần điểu dịch đặng.

Nam-Trung-Nhật-Báo
Lục-Tỉnh-Tân-Văn.

KHAI-TRƯƠNG

Nay tại làng Đôn-nhuan (Tây-ninh) chúng tôi có lập ra một tiệm trước nhà hội Bùng-binh, mà bán hàng xén, tiệm hiệu KIM-XUÂN, khai-trương ngày 4 novembre 1919, có mời thân-bằng cố-hữu, đến mà dự trong tiệc mọn này. Lúc năm giờ chiều ngày ấy có chư quý-vị tại Bến-súc, (Thủ-dũm) 1* là: Nguyễn-văn-Chở; 2* Liễu-minh-Ngoại; 3* Lê-văn-Tôn; 4* Trần-minh-Phối; 5* Nguyễn-bá-Lưu; 6* Trương-quang-Hiệu; mấy ông sớt đây chẳng nài đàng xa cách trở, thân hành đến tiệm chúng tôi mà chung vui cùng chủ g tôi một ly rượu, có dục một bài mà chúc mừng cho bền-hiệu, có tặng cho bền-hiệu hai đôi liên bằng chữ quốc-âm như sau này:.....

Khi mãn tiệc rồi chúng tôi đồng đứng giấy, mà đọc một đôi lời như sau đây, mà tỏ lòng cảm tạ, chư quý vị ấy, có lòng sớt sảng đến mà chúc mừng cho nhau.

Bài chúc của chư quý-vị ở Bến-súc:
KINH CƯỚC:

Quý-ông và quý-bà,

Trước mặt quý-ông và quý-bà, tôi xin vô phép dâng đây thay mặt cho chư vị thương hữu của tôi, không nài xa xôi mà đến đây dâng mừng lễ khai-trương của hội, là chỉ ý, vì nhiệt thành, vì công-ích, vì đoàn-thể, nên sớt sảng cả rập một tiếng hô lớn lên rằng: cầu cho KIM-XUÂN, hữu công-ti, thành phát triển trường, cầu cho chư quý-vị trong hội, đặng bền chí phấn công, một ngày một vẻ vang thêm mãi.

Ấy đó đồng-bào anh em ta ngày nay mà quyết một lòng đồng một dạ, nên chặc dạ đoàn-thể, lần bước tới chầu thương trường toan gỡ ách china, mà quăng ra bắc hải thì cái sự hậu lại của trẻ thanh niên mới là về vãng lên mãi đặng, và cũng từ nhà Việt-nam ta bị cái ách của khách-trù họ gác lên có, đã mấy trăm năm rồi, thì sự nặng nề, đến mở mặt nó làm cho đồng-bào ta u ám nẻo thương trường, cứ nom theo đường sĩ-hoan mà thôi, ấy là chỉ về kể có học, còn như kẻ không học thì lại sản có điền-địa, phi-nhiên, cứ lo về nông-nghiệp, bỏ đi cửa thương trường trống lờng mặc tình họ mùa gầy rừng hoang.

Đến sau đây, là kể từ nhà nước Đại-pháp bảo-hộ chúng ta hằng đem được văn-minh mà đưa trước mặt anh em chúng ta chỉ vì thầy Đại-pháp thấy ta còn mà cái huyền hoặc theo lối phong tục của Tàu, nên muốn dắt ta ra khỏi đường mê muội ấy, song le bởi anh em ta thâm nhiễm đã vào cốt tủy rồi, nên được văn-minh lợe trước mặt như trắng rằm, mà anh em ta bị chúng nó ám, nên coi ra đường như lửa đóm, ấy vậy đến ngày nay đây vì lòng trời xui khiến, cho nên có một chén caphê nhỏ mọn của khách-trù nó dục đồng-bào ta mà rừng rừng từ Nam chí Bắc đều không thêm giao thông với chặc nĩa, mới công cộng cùng nhau, mà lần bước thương trường.

Ấy đó này giờ vì có chí mà ngày nay anh em ta ra lần nẻo thương trường, thì tôi đã chỉ rõ rồi, vậy luôn kể đây, tôi xin phân phiến cùng quý-ông, quý-bà, các, chủ, bác, chị, em lớn nhỏ tại làng, xin rằng mà thể lòng quyết một gia, tuyệt

hần sự giao thông với chúng nó mà rửa cái nhục của nó khi ta, ấy vậy kể từ nay về sau đều thành thị đầu thôn quê đều có tiệm của Annam ta ra buôn bán.

Vậy thì tôi xin cất đầu lại chỉ lớn em nhỏ rằng đến tiệm Annam mình mà mua, có vật chi đem tới tiệm mình mà bán đừng vãng lai tới chúng nó nữa, thì sự tin tấn của ta mới phát đạt đặng.

Ở bạn đồng-bang yêu dấu khá rằng mà bền chí, Cần lao, thì một thuở cũng nên kim-chàng nhé.

Vậy sau đây anh em chúng tôi xin cầu cho quý Công-ti phát đạt thiên thu đặng bền-chí cho trẻ em rồi đây.

Đại pháp Nam kỳ vạn tuế.

Đôn-nhuan vạn tuế.

Kiểm-xuân công-ti vạn tuế.

Có đi 2 đôi liên như vậy.

Kiểm-thình minh tục-lĩnh đồng cổ đồng khai thương, Xuân-sắc hoàn tam châu hiệp lưu cần chức nghiệp Kim đồng-Thuận khai trương quốc thể dĩ chi hữu danh xuân Tây-ninh lập kỷ dân quyền an khả hi tai.

Hội Kim-xuân đáp tạ.

Sẵn đây có chư vị Quý-ông nhơn người trong cuộc thương trường, chúng tôi tưởng lại trong bọn mình đây tuy là người xa thôn khác hạt, song cũng là đứng bên thổ cùng nhau. Vậy chúng tôi xin lời cùng chư vị mà đáp tạ đôi lời, bốn hội lấy làm hân hạnh, mà thấy chư vị ngày nay thân hành nơi đây mà vậy vì trong cuộc khai trương này, cũng có chữ rằng; tam ngu thành hiết, chư qui vị phỏng ra thế nào? vì bởi có nào? mà làm cho người Việt-nam ta ngày nay biết lập giây đoàn-thể, mà tranh lợi cùng khách, và có cuộc vui vẻ như vậy chăng? ấy có phải là vì Chặc Lý-thiên nó khêu gan chúng ta, nó hó bắt cấp lương, nhơn như giáo nhơn sao? có phải là tên dân nhà Hồn này, vì cuộc Annam ta không thêm mua bán, với đồng-bang nó cho nên nó quyết lòng mướn nhà đồng-bang ta chơi...
Nào để đầu thất kỷ sơ nguyên của nó, nó tưởng rằng làm như vậy cho huế trước đồng-bang ta mà lấy hàn, nào hay đầu nó lấy về cho đồng-bang ta đó, bốn hội vì có ấy, nên vui lòng mà lập ra một tiệm, nơi đây quyết đưa hơi ra cho thương trường cho rõ lòng đồng-bang ta, ngày nay biết tương y tương trợ, tranh sự lợi cùng khách. Nay chư quý vị chẳng nài đàng xa xôi mà đến đây mà xin mừng chủ nhân, bốn hội lấy làm hân hạnh, và cầu xin cho chư quý vị công miên trường cửu viễn. Cuối xin chặc, thộn chỉ thật chí, chúng tôi tham cảm, tham cảm.

Thẻ cúng gọi tranh thương

Có 4 người tại mất ở chợ kia, có ý tranh thương, để đầu một ít lợi quyền, mỗi người hơn 400 \$ 00, lập tiệm bán đồ tạp hóa. Lần lần giao thiệp với ông Pháp thương ở Qui-nhơn, lãnh đồ ngoại hóa, và lãnh tiền trước về mua đồ sắn vật trong xứ, bán lại cho ông Pháp thương, xuất cảng. Đường thương mãi như thế thì có lẽ mau tiến hóa lắm mới phải, vì có nào mà một ngày càng suy đốn, đến nay về ờ của ông ấy, phải

tịch ký tiệm ấy mà thường cũng không đủ, phải bán hết ruộng, vườn nữa, mà nghe đầu công còn thiếu.

Sở là hai người một phiên, cứ trong một tháng lại thay hai người khác, mua bán thì có phân lợi, nhưng mà không biết tiết kiệm, xa xỉ thái quá, nào ăn thực cư xử, theo lối, các ông phú thương qui quốc, nuôi bầy nàu ăn toàn món ăn của tây, chớ không dùng đồ ăn Annam; còn đó đạc trong nhà dùng cả đồ sang trọng, khi nào có anh em bạn đến thì khoản đãi hậu lắm.

Bao nhiêu sự tiêu tốn trong tiệm là về của hội chịu cả, mà vốn thời thì có 1.000 \$ 00, thì nào mà không khuyêt bòn.

Đến lúc sự đói, ông chủ tiệm biết thế không thành tựu, tìm đường đi trốn, còn 3 người kia cũng phải chịu giao-tiệm cho nhà nước nắm tịch.

Than ôi, đã có tư tưởng khai-thương, và bởi quyền lợi, thì phải lấy sự tiết kiệm làm đầu, đầu cho sau lợi bao nhiêu mà ăn tiêu cách ấy cũng phải hớt vòn.

Thương mãi là con đường thuận tiện trong lúc đương thời, nên hùn vốn nhau mà khai trương đặng nên dự dự, và phải lấy câu tiết kiệm làm đầu, chớ nên bắt chước mấy người kia thì bất tiện.

NAM-KY

Nông-nghiệp Tương-tế

(Le syndicat agricole en Cochinchine)

(Tiếp theo)

Phân sự hội Nông-nghiệp tương-tế phải trừ nghĩ cho hết sức làm cho đặng hai điều này, dạy dân dề cho phân biệt lúa dài, trón và tuyến lựa giống thì là một sự cải lương to tát trong nghề làm ruộng của chúng ta làm. Dầu cho tốn hao của hội bao nhiêu, cũng phải làm cho nên, thì mới hoàn toàn nghĩa-và của hội.

Nhà máy xay gạo

Trong lúc này nghe cha trong lục-châu nhiều người muốn lập nhà máy xay lúa. Thật đáng khen cũng đáng mừng cho người Nam-Việt ta ngày nay hằng muốn chen vào đường thương-mãi công-nghệ mà tranh lợi cùng khách-trù.

Trong sự lập nhà máy xay lúa thì sự lợi rất to, nhưng mà cũng có lắm điều gay trở. Lợi hai này, tôi xin phân sự một đôi điều theo cái kiến-thập thời của tôi cho chư thân-quan nhân làm, bởi sự lập nhà máy xay gạo thì cũng là sự tương liên với các canh-nông. Đường thời này giờ người Nam ta đã có lập đặng hai cái nhà máy trọng rồi, cả hai, đều ở tại tỉnh Mytho, một cái của MM. Đức và Khai, còn một cái của M. Liém. Ba ông đều là người có ănh học theo lối tân học ngoại quốc, thì lại gồm đủ mà gây dựng và điều hành một-cuộc công-nghệ mới này.

Hai cái nhà máy này một kiểu, và sức xay giũ cũng bằng nhau. Chạy sông một ngày đêm hai-mươi-bốn giờ thì đặng 18 tấn gạo trắng, nghĩa là xay 29 tấn lúa. Theo công cụ người mình làm thì là lớn hơn các nhà máy khác, nếu sông vơi nhà máy Chylơn sau này thì hãy còn nhỏ lắm.

Như nhà máy Nam-long, Ban-soan-An, Ban-teck-Quan, mỗi cái hai-mươi-bốn giờ chạy đặng 650 tới 700 tấn lúa, Ban-hang-Quan, Ban-thuy-Sang 1.000 tới 1.200 tấn, Vạn-thuận-An Orieng 500 tấn.

Hai cái nhà máy Annam này sức tuy nhỏ mặc dầu, mà nếu chạy được

luôn luôn thì sự lợi cũng là to lắm. Muốn biết sự lợi đó thì chúng ta phải tính như vậy:

1er Sơ-tên lập nhà-máy

Mua máy xay..... 25.000 đồng
Cất nhà, kho..... 10.000 —
Mua hai chiếc ghế chài 8.000 —
Mua một chiếc tàu (Chaloupe) 17.000 —
Cong..... 60.000 đồng

2e Huê lợi

Một ngày đêm xay được 18 tấn (18.000 kilos) gạo trắng thì tính ra 300 tạ (60 kilos). Cứ mỗi tạ ăn-tiền công bạc trung là hai các rưỡi, thì một ngày lợi 300 x 0 25 = 75 đồng.

Theo phép nhà máy xay thì làm, cám, trâu đều về nhà máy cả.

Cứ xay 610 kilos gạo thì lời được:
Cám xay..... 80 kilos.
Cám giã..... 100 kilos.
Tấm..... 50 kilos.

Còn trâu thì đủ nuôi từ 100 trâu mà cũ.

Cám xay giá 0 20 một tạ 60 kilos.
Cám giã... 0 50 một tạ 60 kilos.
Tấm... 2 40 một tạ 60 kilos.
Một ngày đêm nhà máy lợi làm cám là:

Cám xay 18.000 x 85/100 = 15.300
610 x 20/100 = 1220
Cám giã 18.000 x 100/100 = 18.000
610 x 50/100 = 3050
Tấm... 18.000 x 50/100 = 4500
610 x 240/100 = 14640
Cong các phần lợi: 7500
Tấm cám..... 9145
Cong..... 16645
(Còn nữa)

Thương Trường - mãi

Trường dạy buôn bán và bút toán quốc-ngữ hầu môn.

Liệt qui thương nhơn Annam cùng người Annam giúp việc buôn không biết tiếng và chữ Langsa, muốn rành nghề buôn và bút toán nên sớm xin ghi tên vào số mà học.

Gởi đơn với ông Nguyễn-văn-Của chủ hội thương-mãi kỹ-nghệ 157 rue Catinat Saigon.

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

(Nouvelles du pays)
GIÁ BẠC VÀ GIẤ LỬA
Giá bạc khố... 101.00
Giá lụa, ta 6... 100
Giá lụa, ta 6... 7500 lời 7515

NAM-KY

(Cochinchine)

Sài-gòn

Chợ của ai?

Một buổi sáng ngày 28-Novembre, có một con sư tử không biết, ở gần nhầy ra đường mé sông Francis Garnier, rồi qua đường Primauguet, quanh lại đường Luro và đường Espagne, chạy tuốt vô sự thì mới bắt được.

Bộ trâu này lâu nay chưa thấy đèn khi nên khi mới thấy lấy làm lạ không biết là giống gì vậy mới hoàn mà chạy bắt về đầu đười làm cho thiếu hay đi đường thà kính, mà may nó không làm hại ai hết. Trâu này nay cầm tại sở thú, ai là chủ nó thì đến đó mà xin liền.

Ăn trộm to ?

Quần từ nào bộ không sợ súng hay sao có gan dám leo tường vào nhà ông quan hai-pháo thủ ở đường Amiral Dupré, số 24, mà trộm hết 222 đồng bạc, 87 quan 5 tiền tây và áo quần trang vật đáng 34\$50.

Chơi gì lạ vậy ?

Tối bữa 18 Novembre, tại rạp hát thành phố mới khởi sự hát đêm đầu tiên hạ, đi coi rất đông. Có ông thầy thuốc B... đi xe hơi đến đó để xe trước nhà hát vào trong mà coi. Ngoài này có tên Hai-Quich một tập coi máy xe hơi, với tên Phạm-vân-Thom, 17 tuổi, ở đường Rousseau, nhẩy lên đi một vòng chơi. (Bây giờ Hai-Quich muốn khoe tài với Thom rằng mình mới học mà biết cưa bánh). Mới mở máy cho chạy qua vờn khi tiệm thuốc Solirène, xe leo lên ở đường phía bên nhà hàng Pancazi, đụng ghé nhào lộn cụt. Quich không biết không biết làm sao cho nó ngừng. Vì vậy xe cứ chạy hoài, đụng nhảm tên Nguyễn-vân-V, 19 tuổi, đương kéo xe kéo số 90, làm cho tên này té trầy đầu gối. (Trầy đầu gối là may, nếu không cũng chết). Rồi đó xe cứ chạy tới biển, qua hết đường kinh lịch, tới ngã tư đường Bôn-kên, trước căn phố số 10, xe leo lên lối phía bên tay, máng bánh sau vô góc me mới chịu ngừng lại. Chững ấy hai chú ngồi trên xe mới xuống được. Quich (hình bề ở lại khó lòng, bèn cuộn lưng chạy trốn. Xe thì hư nát, chôn ở một bãi vắng sau bể nát. Bên sáng, có xe hãng Auto-Hall lại đồng xe hư đất về sửa lại.

Bây giờ đây Quich chắc ăn năn, phải để cái xe khó dạy như vậy, hồi đó mình không khoe giỏi.

Đồ xi ?

Bữa 18 Novembre có hai người cầm hai chiếc vàng lại tiệm Cầu-kho mà cưa. Đưa giấy thuế thân đủ lệ. Người trong tiệm thấy vàng rồi nói là đồ xi, hai người kia biết không giả được, mà nếu ở lại thì không khỏi bị bắt nên cúi mặt, không thêm lấy giấy thuế thân và vàng lại. Còi giấy thì một người tên Tráo-vân-Thạch; 35 tuổi, ở làng Tân-thạnh, người kia là Phạm-vân-Mạnh, 48 tuổi, ở làng Tân-Thuận, cả hai đều thuộc tỉnh Giadinh.

Chết chìm ?

Bữa 18 Novembre, hồi 1 giờ trưa, ngang Cầu-kho, một tên khách nước He, gọi danh là Lục-Bang, xuống ghe tam bảng qua sông, rồi bước sợ chùn té nhào xuống nước chìm ngay, lặn hồi mà kiếm thấy chưa được.

Bộ chú lặn về bên río sao chớ ?

Chàng nhen bất chorơ ?

Vật chi chẳng phải của mình thì chớ nên lấy, dầu của người ta rơi rớt mình nên lấy làm của mình thì chẳng khác nào ăn trộm. Nếu biết vật rơi rớt ấy của ai thì trả cho nấy bằng không thì đem giao cho bộ trả lại cho người ta, đừng bắt chorơ tên Nguyễn-văn-chức, 52 tuổi, ở đường hèn Pellegrin, lượm được ba cái giấy cầm đồ liền đem lại tiệm mà chorơ. Chẳng ngờ người làm mất là Nguyễn-thị-Hữu ở đường Bangkok có đi có bộ, nên đi chorơ không định mà lại bị bắt. May vì thị-Hữu không kêu nài, mới được thả ra, nếu không cũng bị tội mà chor.

Chạy hết cả ba

Ngày 15 Novembre tại Saigon xảy ra ba đám xe đụng, mà phải chi rùi đụng rồi ở lại mà chịu chẳng nói làm chi, ngất vì đụng rồi lo chạy cho khỏi phạm mình, còn ai có bé nào mặc ai.

Buổi sớm mai, hồi 9 giờ rưỡi, tại ngã tư đường Ohier và Charner, một cái

xe kéo có một bà đầm ngồi, đụng nhằm xe hai bánh của người lính đầu tiên cho báo « Courrier ». Xe kéo dột lại mạnh quá, bà đầm té nhào xuống đất bám chân tay lại, rồi xe kéo sợ chạy mất, không ai coi sóc kịp.

Qua 10 giờ 15 phút một người lính tập đánh xe chở có đi đường Luro-dung còn Phạm-thị-Kia, 5 tuổi, té nhào lăn bầm mích bầm máu, Tên lính thấy mà quát ngựa chạy luôn, May nhờ có ông B... là người làm việc nhà buôn ở đường Legrand de la Liraye, số 189, đi ngang đó thấy vậy lật đật chạy lại đỡ con này dậy rồi đem lại nhà thuốc thì bó rịt xong xuôi rồi giao lại cho cha nó là M. Phạm-ngọc-Lâm ở đường Mayer số 74. Tên lính tập lượm chạy, khỏi rồi thì không ai làm chi mình đang té ra có người coi kịp số của 8141. Quan tuần thành kiến tư từ cho quan vô hay.

Chiều lại lối 7 giờ ngoài, có hai cái xe kéo số 153 và 610 đậu dựa lề đường Catinat, trước « Café de l'Union », cùng một người lính tập cầm cương ngựa cho xe chạy đụng hai cái xe kéo ấy một lượt rồi cưỡi quát ngựa chạy luôn. Có người nói xe ấy là của quan sáu mã bình, chẳng biết phải hay không.

Ái làm rớt ?

Ông kia xét giấy xe lửa Hocmôn, cứ rằng ông đi được một số bạc của ai làm rớt trên bàn đạp xe trong lúc xe chạy từ nhà giấy Gia-dinh vô Xóm-gà. Số bạc ấy nay để tại hàng xe lửa ở đường Paul Blanchy số 708. Ai làm mất lại đó mà lãnh.

Xe máy

Ông quan quân-dốc số vận lương, chiều tối xe máy lại vờn ông Thượng đánh trái lẩn. Lúc 5 giờ ông tới dựng xe nơi nhà « xet » (Cercle), đánh chơi tới 6 giờ lại chỗ đó thì xe đầu máy số 393.866, hiệu Peugeot, sơn đen, bánh cây, Ai đem xe lại cho ông, ông sẽ thưởng.

Vắng chủ nhà

Ông quan ba T... ở nhà hàng Rotonde, có một người bồi tên Nguyễn-vân-An, 24 tuổi. Bữa nay ông có việc phải đi xa lâu ngày, một mình ở ở nhà không công chuyện, ở không buồn, bèn cuộn gói mà đi mà nó lại lộn quần áo của chủ và một cái ông bơm xe máy cả thầy 35\$00.

Tờ bất trung

Có Phạm-thị-Lý ở đường Espagne số 227 có mượn tên Chang kêu Chá, 18 tuổi và tinh nhân. Chẳng ấy là thị-Sau, 17 tuổi, ở coi buôn bán. Nào hay hôm bữa bất trung, đặng chia thớt giá mà chủ nhà lấy hết 100\$00 qua đó, quan trang vật 648\$00 nữa, rú nhau đi mất.

Ăn trộm ban ngày

Bữa 11 Novembre, gần nhà ở tại nhà ông G... ở đường Sumer, có một tên ăn trộm vào nhà leo lên lầu, chừa kỹ lấy đó, chủ nhà thấy động họ lên, quát từ sợ mũi súng sau vô tay hoàn kinh lại cửa sổ nhẩy đại xuống, cao quá té lợi giò phải chờ vào viện thương Cholon. Xét giấy chẳng và Lê-văn-Thái, 23 tuổi, coi máy xe hơi cho hãng Ippolito. Thất kinh chưa bậu ?

Ghê tàu không sợ,

mà sợ ghê ngựa.

Tối bữa 12 Novembre, lối 7 giờ ngoài, trước cửa rạp hát ông hội đồng Ninh, thiên hạ vô coi hát rất đông. Có một người dờn dờn đứng xổ rổ đó, vô cũng không vô, mà đi cũng không đi, cứ tới lui hoài. Gân đó có một bọn gái lẩn xanh đứng ngoài đường rước mời, thầy người ấy ngó ngó kiểng kiểng tướng kiểng mình, hai nàng bên lại nắm hai tay anh ta mà kéo. Anh ta liền nói : « Máy người này

bộ muốn sao mà ? Thiệt muốn phải không ? » Hai nàng hỏi : « Muốn gì ? » Muốn ghê ngựa. Đây này ghê ngựa đây mình, muốn thì tôi đi với ». Hai nàng nghe nói ghê ngựa lật đật buông ra đi xuôi một nước.

Sao lại ghê tàu không sợ lại sợ ghê ngựa há ?

Thường nghe ở nhà quê đến thành thị hay gặp bọn nó kéo như vậy. Tự bậu, ai có bị kéo cũng nên dùng thứ ghê ngựa này mà trị nó.

Cholon

Triều-châu làm đứ

Có tên khách Triều-châu Diêm-do, độ chừng 25, 30 tuổi, làm sao không biết mà đẹp tên Lý-Hoai, 33 tuổi, công bang Triều-châu, lại ở đường Triều-châu, nghe thì nhòm, đập thối đá bắt kẻ dơ có lưng vai, chẳng khác nào hồi đảng nọ đập vào nó nhuộm. Đánh rồi đóng mắt. (Chắc đây Lý-Hoai này bà con vô Lý-Thiên, xuôi Lý-Thiên học giận Annam, bây giờ Diêm-Do làm ăn không dạng mới loan mà đánh đó chứ gì.)

Quảng-dông bắt chorơ

Đám Triều-châu vừa yên, tên Quảng-dông Hâu-Chiêu, 35 tuổi, bắt chorơ Diêm-Do đánh xam già Dam-Vi, 60 tuổi, ở đường Général de Beylie, một hội máu chảy đầy mình, chàng và thầy hoàng kinh sợ mù gi này yêu sức chịu không thấu mà phải thương như mạng, bèn co giò chạy mất.

Chắc chạy theo thàng trước.

Bạn trốn

Đinh-văn-Hưng, 25 tuổi, ở An-hò (My-tho) chở một ghế chuôn lên Chợ-ra bán. Bữa 12 novembre bán chuôi rồi lấy bạc xuống ghế cát. Thàng bạn Nguyễn-vân-Nhiều, 22 tuổi, nom theo thấy rồi chờ chờ chờ đến bên, nó lấy hết bạc (42\$00) rồi cuộn lên bờ mà đi, ngã khác quyết không muốn thầy mặt chủ và thế chàng bước càng trở xuống ghe.

Bộ chú buôn chuôi là tiện không cho bán trái nào nên nó gọt hết ghé lại còn để chủ chèo cho mà nhớ sau cho nó la-sét ít trái kéo thềm.

Hát bóng Cinéma

Tại hãng de la Pommeraye & Co ở đường Catinat môn bài số 158

Cho mượn dây hát bóng hiệu Pá-thé và nhiều hiệu khác.

Bán máy hát bóng, rồi bảng điện khí cũng rọi bằng hơi khí.

Bán máy chạy điện khí để thấp trong nhà.

Liên-hữu hội

Theo thơ mời của M. Qui, thơ-ký tại dinh Đốc-ly thành-phố Saigon, ngày chiếu 21 novembre, 7 giờ, hàng liên-quan chức sắc Annam sanh trưởng tại Bentré, phủ Saigon, tế tự nơi dinh Đốc-ly, phòng hội-nghị thành-phố, bàn luận về sự lập liên-hữu hội. Lời giới của M. Ninh thật rất thanh tao, tham diệu, bao nhiêu người ngồi đây thấy đều cảm phục, đồng hiệp ý khởi đôn. Liên theo đó, chọn viên chức

ban hội tạm để lo chân chính mục đích hiện diện có trên bốn mươi. Khi vào hội M. Lương-khắc-Ninh, tự Đốc-Thước, cựu nghị-viên quân-bạt hội-dồng, là người tuổi cao hơn hết, mở hội, rồi mở lời giải quyết tích lợi về sự lập liên-hữu hội. Lời giới của M. Ninh thật rất thanh tao, tham diệu, bao nhiêu người ngồi đây thấy đều cảm phục, đồng hiệp ý khởi đôn. Liên theo đó, chọn viên chức

hội của M. Qui đã phỏng vấn. Trước hết, ai này đều kinh ngời hội-rừng cho ông Ninh, rồi mới chọn Phó-hội và viên-chức hội. Phán đoán quyết chỉ người Phó-chủ hội cho M. Lê-hoàng-Mưu, tức thì M. Mưu đứng dậy để lời cảm tạ mà chời từ vì đã đôn công việc; xin anh em chọn người khác. Chọn :

M. Qui, Phó-chủ hội, M. Ba, Từ-bàn, MM. Văn, Ngu, Tánh, Hưng và Sỏi viên chức hội.

Cử ban hội tạm xong, đem mục-dịch hội ra luận cãi. Trọn năm mươi sáu điều, chân-chính tới 11 giờ trưa mới xong. Hứa kỳ nhóm sau, sẽ gọi bầu phê quan Thông-dốc.

Người Bentré ở Saigon phan nhiều mắc việc hoặc chưa kịp được thơ mời nên thiếu mặt.

Bản hội tạm kính xin, vì lợi ích chung cho bạn đồng tình như bọn một nhà, kỳ nhóm tới, đến dự cho đông đủ và xin những vị nào không có tiếp-thờ mời, cảm phiền, tố lại cho ban hội biết.

Xin lưu ý

Tôi hằng thật háy giờ có nhiều thuốc « Nam-Hồng-Tê » giả, bán tại Saigon và đều trong Lục-châu, tôi lo cho qui ông, qui bà, dùng làm thuốc giả mạo ấy, chẳng những không hiệu nghiệm, mà còn hại tí vi nữa. Vậy qui ông, qui bà, muốn dùng thuốc thật, xin viết thơ hay là dờng gót ngộc đến nhà tôi mà mua, tôi sẵn lòng tiếp rước và ăn cần lo cho vui lòng qui ông, qui bà luôn.

Nếu mua nơi khác thì tôi chỉ chẳng nhận là thuốc của tôi, vì trong cõi Đàng-Dương này có một mình, tôi có thuốc « Nam-Hồng-Tê » mà thôi.

Đỗn-kinh. Madame HIEN, chez M. J. THANG Ecole des Mécaniciens. SAIGON.

Tin Nam-vian

« Cuộc thương mại trên Nam-vian còn thiếu »

Tôi dám dẫu lớn lời, chèn vào buổi này là lúc Annam đang lo tranh cướp thương trường chung chệc, tôi còn nào đại thầy đầu nói đó, xin chú quân tư miền nghị Trên này đã biết Annam ta đến ngu như như bọn Kiêu cư vậy, nhưng mà tôi thăm tưởng dân Cao-miền với dân Annam ta đây cũng nhà nước Lang-khò mà thì cũng như bà con có của Phàm-hội rằng nay học chèo đò còn lẩn lẩn, người Bắc đã thấy khơi đầu từ hàng chợ, rồi đầu thì hẳn sẽ đến mua mà theo cho đàng, vì vậy lâu nay thuốc đã chạy thâm vào xương và trong gân cốt rồi. Dòm coi ngày nay Annam ta như thấy ta ra sức kiếm tiếm đặng tình được, giải ta ra khỏi chốn bình nghèo, bây giờ còn ngoài đã chửi đảnh. Phải chăng là còn có cậu với ta (bên này) thì người Bắc đã được giải. Bọn thì với người Nam thì có lo chỉ chệc không mang gói về Tàu. Mới trong đó là tháng nay người Annam đã cỡi ách, thương thì cho người là con có cậu biết chừng nào mà cỡi lóp ách chệc, thấy vậy để sao đành « Thủ từ Hồ bi ». Có lẽ cỡi đặng, vậy thì xin cùng người Bắc bắt chorơ được, vậy thì xin cùng người Bắc bắt chorơ được, vậy thì xin cùng người Bắc bắt chorơ được, vậy thì xin cùng người Bắc bắt chorơ được.

người Bắc với người Nam vậy; nhưng đó thì đồng tiền và đồng bạc đánh vào nó đây, không chấy về tới bên Tàu đặng.

Nhiều người Cao-mên cũng tăng trải việc đời, nào kém thua ai, có kẻ sang qua Pháp-quốc, còn người học đầy, thì tài ba lợi lạc, thì cũng một gốc với người Annam mà ra; sao lại chẳng nhiều người Annam là bạn chí thân mình; để đi nhìn chặc làm chi mà vào ra ần ỉu ỉu hoai; coi không phải điệu.

Nhiều người cũng là hàng thức giả, tay phủ hộ, lại có nếm mùi văn minh của thầy ta, sao lại không xuống lập tiệm này quán kia, buôn bán với nhau, để đi ăn khếch của chặc, không mắc cỡ sao?

Sau đây đòi lời xin to cùng đồng bang ta việc buôn bán chẳng nên thời chi, cứ phật cử thẳng tới, đứng cho chặc chặc cười; lúc này hàng đưng lo lập mưu kế đặng phá Đoàn thể ta, nhưng mà khó mà làm cho nổi; cũng như trên này chặc thầy Annam ta bán hồ tiêu café xiêu mại, hàm báo, nó bán thật hồ len giá, đơm thầy không ai ra tranh giành bán thật heo, một mình một chợ; muốn bán gì nò cũng đặng. Vậy coi xin đồng bang ta rừ nhau lập ra một thứ thật heo và thật bò, coi nó còn nghinh ngang nữa không?

NGUYỄN-NGỌC

Thầy coi «giò» đa sự

Ở làng kia có ông thầy coi giò, xưa nay thầy chỉ làm một nghề ấy mà cửa thường chặc khách, rượu ván đầy tiền, trong nhà thầy giò gà để chặc bỏ kia bịch nọ. Thầy coi tiếng hay và ứng-nghiem thật, cho nên mới hương-thu được sự phú hữu như thế.

Hôm kia ở làng T.P. có nhà bà kia cũng vợ-dắt, khi lễ tất có đem bộ giò gà cho thầy xem, coi một hồi lâu thầy nói: nhà bà đa sự lắm, có lễ còn phải lo bẻ kỹ đào cho làm nữa, bằng không e có sự bệch họa tại trước. Vì bộ giò làm cách dị thường, thời xin tìn-chủ phải thêm tiền rỏi hay đoán. Bà nó nghe lời thầy, khiếp sợ phải thêm lễ vài cái bạc, thầy bỏ bạc vô bao rồi thông dong ngồi đoán ngay rằng; hai cái giò này nội ngoại bắt hiệp, chỉ đêm bắt mình, và lại chỉ đó phạm mạch tử, chỉ đêm lạc mạch sinh, một bên co quắp, một bên vung vênh, thế là trong gia đình có động sự tử sinh, mà ngoài viên trạch còn làm đến qui mị. Sự thời lộc qui, khiến cho cứ sự bất an, dưng cứ nhiều loạn tức âm phần bất an, như rửa phải mà mở cửa động, chừ tới đoán thêm rộng, xin phải thưởng thêm tiền. Bà kia nghe nói thất kinh thở tay vào tủ bả thêm hai cái nữa, nhưng thầy chưa chịu, còn đòi cho đủ năm các, vì hết tiền phải khấn khất mái, sau thầy đoán ngay rằng; động mà dưng nội lại có-rẻ cây đâm vào hải cốt một phần mộ của bà cô tam đời, đoán tới đó, vừa có chủ khác đến, thì bà nó ra về. Đến nhà bà và một thầy chống con bông bưng mặt khóc có một cách rất bi thảm, cả nhà thầy sự lầu quanh hỏi to trống, ai này đều có sắc lo, bồng thầy người rẻ phi cười rỏi chạy ra cửa đi mất, một hồi lâu chạy về thì có xách một con gà mái và quăng ném các bạc ra mà bảo bà rằng tôi đã đi lấy năm các bạc của mẹ thưởng cho anh thầy giò mới rỏi đó, bao nhiêu lời đoán xằng ấy có chừng cỡ 5 con gà kia. Cả nhà đều chạy lại xem con gà thì con gà bị cắt hết một chừ. Hồi ra mới biết không khí chẳng rẻ đem gà ra rửa bên nhàn, xô y để quạ tha mất một cái giò, anh nọ sự

thất lễ, phải về nhà bắt con gà ở nhà cất đi một giò, khi đem đến thì cái giò kia luộc đã chín, còn cái này phải nhúng sơ vào nước sôi rỏi đem ra ngay, một bên co quắp một bên vung vênh mà sinh làm chuyện là vì cỡ ấy.

Trường dạy làm bánh

Trường dạy làm bánh ở đàng Espagne sau Lục-tính-khách-sạn đang dạy làm "Dầu cha-Quay, Hàm-chim-Bên và đủ các thứ bánh Bánh-Khách-trú.

Người Annam bắt luận Nam, Nữ đều đặng đến xin vào học, khỏi tốn tiền bạc chi cả, duy có chút công học nên nghề.

Tiết dụng thương hội

Vô hạng tư bốn

(Tiếp theo)

CHƯƠNG THỨ SÁU

Thề lệ riêng. — Tài phú. — Thanh đơn

Điều 35. — Hội nhứt định bán hàng hóa cho hội viên mà thôi.

Điều 37. — Mỗi một năm thì kể từ ngày 1er Janvier cho đến ngày 31 Décembre trong năm ấy. Trừ ra năm đầu phải kể từ ngày hội lập thành cho đến ngày 31 Dégembre 1919. Cuối năm phải lập một cuốn sổ thanh đơn biên chi sản của hội và biên các số tiền hội thiếu người ta, hay là người ta thiếu của hội.

Điều 38. — Số tiền vận động là tiền của người hội viên hùn vào hội. Mua hàng hóa thì lấy số tiền ấy mà trả.

Điều 39. — Nhứt thiết tài sản chỉ thuộc về của hội, thì là của chung, chẳng đặng phân chia. Chớ nào hội bãi, thì mới được chia tài sản của hội.

Việc bãi hội thì về đại hội phân động người nhứt định.

Điều 40. — Tên họ quản lý việc và kiểm sát viên phải giã tại hội quán. Thủ bản là người giữ tiền bạc của hội, thất phạt phải chịu, phải cho biên nhận lấy bạc. Tiền-từ bản giữ tại tu chặc đặng quá số bạc cai quản định, còn dư bao nhiêu thì phải gửi cho Banquê.

Hội cai quản phải lập thẻ lệ riêng đặng định phân sự mỗi vị quản lý và nhứt là phân sự của chủ tịch.

CHƯƠNG THỨ BẢY

Dự lợi. — Đền đư đư.

Điều 41. — Khi nào trừ rỏi cái hàng tồn phi mà hội còn lời, thì lời ấy gửi dự lợi.

Điều 42. — Trong số dự lợi ấy chia ra.

1° Năm đồng trong 1 trăm đồng để làm tiền dự trừ theo luật định;
2° 10% trong 100% để mở hội lớn thêm.
Còn bao nhiêu tiền dự, thì chia cho hội viên, tùy số hội viên mua hàng trong năm (ngủ là ai có mua hàng hóa nhiều thì chia nhiều lời).

Điều 43. — Việc phát tiền dự lợi cho hội viên, thì hội cai quản định ngày và định cách phát. Kể từ ngày định phát tiền ấy cho đến 5 năm, nếu hội viên không lãnh, thì nhập vào cho hội làm tiền dự định.

Điều 44. — Tiền dự định lấy trong số tiền dự lợi, số tiền dự định chẳng đặng quá một phần mười số tư bản của hội. Nếu quá số đó thì phải bớt lại cho bằng rỏi số còn dư để mở hội thêm cho rộng và mở cuộc mua bán thêm cho lớn.

CHƯƠNG THỨ TAM.

Bãi hội.

Điều 45. — Hề phân động hội viên trong mấy kỳ nhóm hội ưng chịu thì bãi hội.

Điều 46. — Hề bãi hội rỏi thì hội cai quản đưng quyền phải lo tính toán cho xong, như hội cai quản chẳng chịu thì đại hội định 2 người lo việc ấy. Như sự tính trả nợ xong rỏi, mà còn dư là bao nhiêu thì chia cho hội viên, theo số tiền hùn (ai hùn nhiều được chia nhiều, ai hùn ít chia ít).

Điều 47. — Trong lúc suy tính việc hội thì đại hội còn quyền như hội còn hành động vậy.

Điều 48. — Đại hội có phép định nhập hội viên với một hội khác, lời bàn nghị về việc này phải có phân động người nhứt định mới đặng.

Điều 49. — Đại hội phê chuẩn việc tính toán liên lạc của hội, rồi phải biên nhận làm bằng.

Hội ước này có nhệm đại hội phê. Chuẩn ngày 5 Octobre 1919.

Casino de Saigon

Nhà hát bóng Casino Saigon là một nhà hát bóng đưng bự nhứt trong hết trong cõi Nam-kỳ này vì những hình hát đều là lam tại nhà Pathe freres là nhà có danh tiếng hơn hết bên Pháp-quốc về hình rọi. Hầy đến coi.

Tuần này có hát tuần. Thị-minh.

Văn Uyên

(Variété littéraire)

Nhân cảnh.

Cảnh tinh lai láng rộng thính thính, Nhâm cảnh rỏi lòng thắm rỏi xinh, Non-bách chim bay xo xài cạp, Bè-nam cá lội sập sọc kinh, Đàng-phong lái-rải mây tăn động, Thu-thủy sao xao sóng bá ghình, Tiếng sáo mục-đồng nghe thính thòan, Sum sê đư que, mât tơ nhìn,

NGUYỄN-VĂN-LỢI.

Tự thuật.

Rày lân mai lụa có ra chi, Phu qui thể vình ích lợi gì, Đem vắng trắng thanh là ảnh hoa, Canh tân gió mát ấy nghe thì, Thì qua tư lại ngày ngày nếm, Sách thành truyện hiên bức bức sự, Hoa nở họa tàn khôn mây tạt, Giàu lo sang nhục chầy rỏi chi, Phụng họa văn bực thì ai có Đố-đư-Stơng trong tu Lục-tính số 693

Trang thứ 4.
Trang tờ với đèn dâm sáng ru, Cao sang bao nả nở lia nhau, Lừa tàn cội cá quên người cũ, Được trái no lòng khuyệt chi thu, Chỉ thâm riêng buồn buồn thiên bạc, Đưa hai chàng nghĩ nghĩ một đầu, Bao nhiêu ân ái trôi theo nước, Mừng chước thì thơ tả cảnh sầu.

NGUYỄN-NGÂN-HUỆ đite Thành.

TỰ DO DIỄN ĐÀNG

(Tribune libre)

Làm nên việc đáng mừng
Đã mấy tháng nay, đống-bang ta tranh thương với khách-trú, từ chiều bả cho đến chốn thôn lán thì đều đương bả, cũng vì bọn kiêu-cư nó khi nhục đống-bang ta, những người Annam nào nghe hoặc là thấy thơ của tên khách-Lý-Thiên mà không

xúc động, dẫu cho hình gờ nghe đến cũng phải nhức nhích thay!

Và trong làng Phong-mỹ là xứ chuyên nghề ruộng rẫy và đánh cá đã bấy lâu chẳng có ai mà tương đến sự thương mại. Bởi đó! Cho nên xứ ấy có lập một cái chợ đã ba năm rồi, chẳng có ai ra mà cất phố buôn bán hàng xén, thuốc bắc vân vân, nên có tên khách S. . . nó ở Cao-lãnh nó dòm thấy mối lợi nó bèn đến đó bán thuốc bắc, bán dầu nó mới đến thì nó có chừng 150 đồng bạc vốn, nó mượn nhà ở bán có một mình một chợ (bản mât) mà ai ai cũng phải đến mua, nó lần hồi góp tới năm nay trở nên giàu lớn, đến đời nay nó cất ra đặng 2 căn phố bán thuốc bắc và hàng xén, nhậm trong tiệm nó chừng vài ngàn đồng mà nó lại khi đi Annam ta làm.

Đến nay nhờ có các nhà báo quán đơm thầy khách-trú nó nhờ của Annam ta nó ăm rỏi trở lại khi nhục ta, nên kêu rừ đống-bang lĩnh giắc mà hiệp nhau tranh quyền lợi trong xứ ta, song vì trong làng Phong-mỹ cũng lắm kẻ giàu có lớn, đư ư, đư xài mà cứ nó (Annam làm gì xong, buôn bán sao được) cứ giữ lo góp lủa ruộng xài thì chắc hơn, không ai tưởng đến việc thương mại, duy có M. cụ Chánh-lục-bộ là Nguyễn-ngọc-Tốt là người cũng chuyên nghề ruộng rẫy, nhưng mà thấy tên khách S. . . bán thuốc bắc rất có lợi ra về cũng có lòng nhiệt thành nên ra lập một tiệm thuốc bắc, rừ các thầy thuốc trong làng hùn vốn mình, buộc phải bỏ thuốc của tiệm mình, việc cứ chi của M. Bộ Tốt thật rành rẽ, trong tiệm đưng rông người Annam bao chể thuốc rất kỹ lưỡng; sóng lại chẳng thua tiệm khách-trú và có bán thêm rượu bả nhứt của M. Bộ Tốt này khởi sự buôn bán đã vài tháng coi mới thành tựu vì cũng hơn mấy người thầy thuốc ấy giúp, bởi vậy tên khách S. . . bán không được, nó ngồi khoanh tay mà ngó, ắt có ngày khác nó phải bỏ xứ ấy mà lui về Tàu. Ấy cũng đáng khen trước là mấy ông thầy thuốc, sau rất mừng cho M. Bộ Tốt làm nên việc; song có buồn một điều là thiếu tiệm bán hàng xén nữa. Chớ chi M. M. Hương quán Núi và Phó hương quán Chuần vân vân, là người giàu có lớn trong làng và lại kiến-thức thời thế, biết đưng theo cuộc văn-minh, ước chi mấy ông ấy nhìn xài láng phi . . . mà lập thêm một tiệm bán hàng xén nữa trước là giúp cho người trong thôn lán, sau giành lấy quyền lợi với khách-trú cho họ bớt nỗi khi đi Annam ta là hơn, chớ không lẽ ông ấy có lòng nhiệt thành như vậy mà một đời nhậm đống-bang ta vào hội Annam thương mại cũng là hằng bản Annam tại Saigon mà giúp cho đống-bang ta kich liệt tấn bộ cho khỏi tiếng khách-trú khi thị ta. Vậy mới đáng kính!!! đặng phục!!!

Trang này có hát tuần. Thị-minh.

Trang này có hát tuần. Thị-minh.

Trang này có hát tuần. Thị-minh.

Trang này có hát tuần. Thị-minh.

Trang này có hát tuần. Thị-minh.

NHÂN ĐÀM

(Contes amusants)

Chuột lắt bị chuột lắt cắn

Chuột lắt bừa kia đi dạo chơi gặp hai anh chuột tau đơm lượn sự đời tại quán café chuột ở dưới rạp hát bóng. Chuột lắt giật, nói thảng thảng: Quán này lớn đầu không nên thân, mới ra lượn sự đời ở trong lối L.T.T.V. số 694, trường số 4, bởi Thơ-tin-vãng-lai, mới là ai quán ai chường cùng là đoàn thể văn văn..... sau lại ngồi quán chén mà ăn, chắc bọn này mê ăn kiêu môn ngon vật lạ cho vừa miệng. Vậy thì mình lo kê làm sao mà trừ, để lâu bị chột chuột nó sanh nhiều mà nhiệm bại đống bao ta. Nghi tới thân phận-mình nhỏ nên đánh tãi sao lại hai gã, mình phải lo tương kế mà hại cho rồi đời. Nghi một hồi lâu, sanh ra dặng một kế. Thứ quán này nó ham ăn, mình làm một cái vòng để một miếng thịt cho ngon, chắc nó mê ăn phải vướng, chừng đó mặc sức mà mượn hòa công nợ Xiêch-bích mà đất chúng nó thì chúng nó phải chết, chừng đó bọn ta mới thảnh thơi. Chuột lắt tính đặng kế hay, mau mau đi làm vòng và kiếm miếng. Quả thật, hai con chuột tau đánh rơi miếng thịt ngon ngọt, tìm đến mà ăn. Chuột lắt núp trong bụi cây rờ ràng, giết mọi giây, hai con chuột đốm ngã lăn mất xác. Chuột lắt coi mừng hết sức, chạy lại mừng nhiếc và bôi vẩy chớ đoán thể đâu ai chường ai nghĩa đâu anh dám khoe khoang ở trong nhứt trình, anh làm cho sáu tình lâm tưởng anh có dạ nhiệt thành, ai để bữa nay tôi gặp anh chuyện giấy đoán thể với chệch. Thôi chuyện này anh đưng phần trách tôi để tôi dốt cho anh biết mặt.

Nói đến đó chuột lắt lấy tam mụi hòa dốt chấy khô. Hồi lâu chuột lắt đem thầy hai con chét đến thí hoẵng kinh, đem đầu chấy đi xỏ máy con chuột lắt kẹp lại coi cho biết lâm sao mà chúng nó thay hình đổi dạng vậy. Bọn chuột kia thấy vậy mới cắt nghĩa rằng: Cột nó là chuột công mượn lời chuột tau cũng như hát kể hoàn phụng.

Hà Hả.
Signé: Chuột Lắt.

Phnom-Penh Bazar

TRƯỜNG XUÂN

- Giá bán sỉ
- Núc áo bành to xà cừ n° 5090 — 12 núc. 0 30
 - Núc áo bành to xà cừ n° 5100 — 12 núc. 0 30
 - Núc áo bành to xà cừ màu kari n° 5503 — 12 núc. 0 35
 - Kiểu sơ mi (khẩu ni-kên) có nắp đây 0.095 x 0.14 — 12 cái. 5 00
 - Kiểu sơ mi (khẩu ni-kên) có nắp đây 0.16 x 0.11 — 12 cái. 6 00
 - Kiểu may xù ni-kên bên tốt — 12 cây kéo. 7 50
 - Núc gài có áo bành to xuy vàng — 12 núc. 1 60
 - Kiểu đồ hình chụp, máy chụp lộng, xuy vàng, kiến dày, các bla (forma visite) 0=066 x 0=069 — 12 cái. 3 50
 - Hình hộp (poupée) — 12 con. 2 50
 - Cán viết đưng mực người xuy vàng n° 2925 — 12 cây. 3 20
 - Giấy viết thơ có cách hàng 0=22 x 0.13 mỗi xấp 100 tờ đôi — 12 xấp. 5 00
 - Bảo trắng đất lót có áo dài (Annam) — 12 cái. 1 70
 - Khăn bàn lông dệt bông hoa 0=67 x (1=45 — 12 cái. 9 00
- Gởi contre remboursement.
L. H. H. D. R.

25-26 Quai Piquet Phnom-Penh.

HƯƠNG TRUYỀN

(Echoes)

Mở

Những người có nhà cho thuê. Những nơi đó-hội càng ngày người càng tụ tập thêm đông, nhà cửa càng ngày kiến tạo càng thêm nhiều, nhờ có thể mà cảnh trí càng ngày càng thêm phần-hoa phú lệ vậy. Lễ thường ấy ai cũng biết như thế, mà tưởng ít ai nghĩ đến trong sự tập ấy có nơi mau thành về phần-hoa đó-hội, mà có nơi lại rất chậm, chỉ xấp xỉ nay họp mai tan, hay đông mai vắng, là vì ở đâu, mà ra? Thiết tưởng chỉ tại mấy chủ người viết nam ta có tiền làm nhà cho thuê, mà không biết đều gì cần kíp ở trong cách thứ làm nhà mới, sửa nhà cũ, định giá thuê, kiểm đất lập nhà, cho nên những người không có nhà, đi ở nhà thuê không được yên tâm mà ăn ở cho thường, thành ra sự thương mại cư tu càng ngày càng làm khuyết.

Ở kinh đô bầy giờ trong thành ngoài phố đâu đi cũng thấy có làm nhà cho thuê, như là lối cửa Thương-tử; còn các chỗ có nhiều nhà bỏ ở trệ tàn tệ, mà cũng cho thuê là ở hai dãy hàng về và lối bên trường Nữ-học.

Một người đi hỏi nhà thuê, hỏi thuê mà buôn bán, hoặc thuê mà ở, mặc dầu hỏi đến nơi chủ có nhà thì liền đòi một giá rất cao không cứ rằng nơi ấy có tiện lợi về sự thương mại cũng không, hay là nhà mình cho thuê đó mới, hay là cũ, bán hay là sạch. Một cái nhà đáng giá 5\$00 một tháng, mà đòi đến 20\$00, thế thì ai còn dám trả nữa; có kẻ vì túng vì cần lắm cũng liều hỏi đi hỏi lại, trả lời trả lui, khi đã định được giá mới lấy chìa khóa đến mở cửa vào xem; bước vào đến nơi thì thấy bốn bề vách: nào « nhện dăng bầy-dầu năm-đào », nào rác, nào bụi, nào lọ nào nước-trần, nào nhàu vẩn vơ, không thể nói được, không dám đứng gần, sợ thế mà ngợ lên tưởng trên, thì cái khổ này mới ăn, cái trình kia mới gớm, cái rui này gần gây cái rui, mà sợ thay khiên cho người đến thuê phải ngợ lòng mà trở về không dám ở. Còn như nhà mới làm hoàn hảo tử tế, thì lại có thường ghệt một điều là giá đòi vô lý quá, không thể thuê được. Vì họ ý có nhà mới làm, mà không biết sự lợi bất cứ chủ thuê ra thế nào cả, chỉ biết đòi tiền cho nhiều mà thôi. Có phải là sự phồn thịnh chậm tiến bộ: sự thương mại chậm phát đạt vì do hết nhiều lắm không?

Mới hôm kia có gió bão, một nhà ở về lối đường lên làng Kim-lông, có hai vợ chồng và mười một đứa con ở một cái nhà gác, vì sợ nhà sập mà nghe đưa đêm phải kéo nhau ra đường ngồi chịu ướt lạnh một đêm đã có cực, mà ở đó phải mất một tháng 6.7\$.

Ước ao rằng Nhà-nước đặt người xem xét về sự làm nhà mới sửa nhà cũ và định giá cho thuê, thì mới có thể tiện lợi cho thành phố dân sự, nếu để như thế thì thật còn nhiều sự khuyết điểm lắm.

Lực đi lượm lại
Đã qua khỏi ba cái lứt liên tiếp trong một tháng, thì tưởng đã tan rã khỏi nạn; ngờ đâu mới cách hai ngày thì cái lứt thứ tư đập đến

rất to hơn ba cái lứt trước, mà cũng trong một tháng tám này, thì là năm nay qua mùa thu là một mùa mưa dầm lứt dập là cầu lứt ở xứ này thường nổi đến. Chưa biết nay mai còn cái lứt nào nữa không, mà trông sắc trời như tưởng còn âm ỉ lắm.

Cái lứt này đã to mà nước ở lại lâu khô, làm cho những kẻ nghèo khổ kêu van vì cơn thua gạo kém, khoai, đậu đều mất, bắp sắn cũng hư, có lẽ mưa hoài như thế thì sự cơ cực sắp đến nơi không chậm. Các nhà nông-hộ trong bản xứ chờ thấy các tiệm khách mua lúa gạo, đem gạo mà đem bán hết thì sai đả mắt mới trở về nhà con nhà nghèo lại bị chúng nó bắt hiếp mà đặng cũng phải mua, chỉ cho bằng đặng đặng đó, ta bán cho ta, tuy có chậm một hai hôm mà điều ạn phận lợi cũng được yên thõa.

Bán có thuê mua cũng có thuê
Mấy hôm nay khách-trូវ mua nhiều gạo lắm, cho nên các nhà điền-hộ đem gạo đến bán, ghe thuyền chật bến, thùng mùng đầy đưng. — Mỗi chiếc ghe đến bán gạo vào đậu ở bến thì phải chịu thuế đã xong; còn những chủ có tiền đi mua, ghe đậu cũng bị chủ khách trưng thuế chợ bắt thuế. Tuy rằng nó chỉ bắt mỗi gánh gạo mua về có hai đưng tiền ăn-sầu, thì nó bao nhiêu, nhưng trong một ngày thu cũng được 7, 8 đưng bạc. Làm người nhà quê vừa gánh gạo vừa than thở rằng bán có thuê đã xong, mà mua cũng có thuế. Ước ao rằng sự lạm phép bắt thuế cách ấy sẽ thấu tai quan trên thì chắc rằng tên nào làm sự vô lý ấy sẽ bị phạt mới chưa thôi phi pháp ấy.

Tin Đông-dương

Hà-hình

Giá bạc hạ
Mấy lần nay giá bạc hạ lún xuống, dân sự nào đặng, làm thiệt hại cho đưng giao dịch rất nhiều.

Tháng trước 5 quan 7 tiền, 5 quan 8 tiền, nay còn có 4 quan 8 tiền; thậm chí nhiều khi đem bạc đi đổi cũng thành phôi, mà cũng không đủ, phải cầm bạc trở về.

Hiện nay tiền đồng hiếm hơi lắm, nên sự đời chặc khó khăn, thông đưng người, đến nơi này người bán hàng sự đi một người đồng xu không bán được, vì không ai có tiền mà mua.

Quan trên có ýet thì, nếu ai có tiền mà không chịu đổi cho người ta thì họ đem tiền đi đưng phạt, thế mà giá bạc vẫn hạ, đưng cũng không ra.

Thu-hiền đánh giấy thép vô đưng, bán mỗi 100\$00 bằng tiền chợ ra, và quan Phó-sứ tuần thành đến chấp các hiệp nhân bán lớn trong thành, mỗi đời đưng 5\$00 nữa, giao cả đưng, phải thanh để dân sự đều đó mà đòi, và đưng một đưng bạc là 6 quan.

Từ đó đến nay, không ai dám bán giá đưng, nên kẻ mua bán, người làm công, đều vui mừng mà cầm phực cái lòng họ có của qui quan.

Hiếp người

Bữa mồng 3, là ngày chợ phiên, có một người đàn bà tuổi dưới 30, đưng nhan làm thường, diện mạo cũng đẹp coi, không biết chi làm nhan sắc cho làm, cháng với một chàng kia giầy mũ chỉnh đôn, quần áo bảnh bao, đưng giữa đưng, làm cho trở ngại kẻ đi qua người đi lại.

Ái trông thấy lấy làm lạ, cứ đưng đưng nhau mãi, chân ngăn trên đưng, biao

như người đàn bà bị cháng kia ngăn cản. Vừa có qui quan đi qua, thấy trái ý, kêu lính phòng thành bắt đem về bót.

Quan phòng thành hỏi nguyên ủy, thì mới kia rằng: cháng quen biết chi với chàng, lại không hiểu ý chỉ, khi cháng gặp mu, bắt lại không cho đi, làm cho đau cả mấy ngày tay, cho nói vừa khóc.

Quan hiểu ngay là cháng kia có ý chọc ghẹo mu nọ, nên phạt 0\$40, cho mà kia đem về mua thuốc rịt tay cho lành.

Tiền thông dụng

Từ xưa nay, từ Hà-tĩnh ra Thanh-hóa, giao dịch với nhau, chỉ có ba hiệu tiền mà thôi; tiền hiệu « Minh-Mạnh », « Trư-Đức », Thanh-Thái của các hiệu khác thì không thông đưng được.

Quan trên đã xét rõ hiện tình như thế nên có giấy yết cả các phủ huyện, bắt phải tiền hiệu nào, đâu xấu đâu tốt, cũng phải thông đưng cả, bằng ai không tuân lệnh nhà đưng thì phải bị đưng phạt, không thể thứ tha được.

Chôn tiền

Thành phố đây, có một ông giầu tư cách không phải là người hà bì, nhà cửa trang hoàng, diện mạo oai vệ, bình như một bậc thượng lưu vậy; thế mà ông lại có một tư tưởng khác thường, tưởng là họ lư chưa nhàn tâm làm như vậy.

Nhơn lúc đồng tiền hiếm hơi này, mà ông đem tiền chôn hăm lăm chi chẳng biết. Hay đâu thế lực đồng tiền mạnh quá không chịu với lập nơi hăm đất vô tình, nên mạch cho ông kia, là người có quyền kiểm soát rồi thì chửi bắt đào lên, đem ra đòi chác cho nhơn dân lợi đưng.

Có tiền mà không biết vận đưng, bữa này chôn chôn này mà chôn chôn thế khác, thì có khác gì mọi giờ của đời.

Quang-ngãi

Thỏ huyết mà chết

Chiều bữa 19 tháng 8 ta, ở phố cửa tây, có một tên thợ giặt-bì, tự nhiên thì huyết, không thể chi mà cứu cho kịp, chết liền trong lúc bấy giờ.

Nghe đầu tên thợ này có nói ngược đố của ai, nên họ bắt đến miền linh thiêng mà thế, nhằm lúc có thiên chứng minh, và nhà cách 2 ngày thì chết đó.

Không rõ sự báo ứng thật hay là không, hay là do tội cho qui tội, để làm cái gương giá cho kẻ gian đời cháng.

Mua lứt

Từ ngày 18, 19 tháng tám ta, trời mưa như cơm dính mà đổ, đến bữa 20 thì nước lứt lên ngập đưng, quan họ về ngựa đi không đưng.

Cách vài ngày trước cơn, biển này đưng sá tu bỗng nổi thành khảm thông đưng như cũ.

Chơi đánh

Chiều bữa 15 tháng tám ta, tên B cháng tên X..... hai người đánh cờ đưng giải buồn, người đưng cờ cũng đưng.

Nước cờ tên B còn kém quá, thua luôn tên X..... mấy bản.

Tên X..... có phần hơn, nên ra gióng vai về, cười nói đùa, tên B muốn đánh nữa. Tên X..... xin đánh thêm một bản, tên X..... cũng nghĩ lại đánh được cả nước, thì tên B ló quẻ thế nào không biết, bị mất một con xe, xin cho hoàn lại mà tên X nhất định không cho hoàn.

Tên B nổi đưng, mấy người đưng coi mới nói ra, làm cho tên B cháng nổi xung lên, đưng đưng, ném đầu tên X..... mà đánh.

Hai người rắng bình sinh chỉ lực đánh nhau một trận rất kịch liệt.

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-dương này

ĐAP RA TỪ NĂM 1865 HỎI TRƯỚC CỦA ÔNG HOLBÉ và RENOUX

Nay ông L. SOLIRENE, nhứt hạng bác-chê sư, kê-nghiệp

ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ Lục-châu chư quân-tử có cần dùng thuốc tây xin hãy gởi thơ cho tiệm thuốc này mà mua, thì sẽ được vừa lòng. **CƯỜN ĐƯỢC-TÀNH LỢC-BIÊN** đã xuất bản rồi. Ai muốn xin thì viết thơ cho ông Solirène, ngài sẽ gởi cho không.

Linh cảnh ai đều biết cả hai người, đặng về trình nạp quan rồi. Nghe đầu quan Cầu-sát phạt mỗi người hai tuần lễ, bắt phải đi quét đường. **Phê-yên**

Chuyện nhỏ hóa to

Hai vợ chồng tên tài tử ở đậu trong nhà một mù đàn bà.

Đứa nó, mẹ kia đương cầm chổi quét nhà, thầy mẹ chủ nhà đương ngồi dưới đất, liền biểu đứng dậy, kéo bụi hay nhảm. Mẹ chủ nhà mà làm việc chi đó, chưa kịp đứng dậy, biểu mẹ nó thong thả một chút sẽ quét.

Nói qua nói lại với nhau làm sao không rõ, mẹ nắm lấy người chủ, xô đẩy, té lăn xuống đất, nằm bất tỉnh nhơn sự, chàng nói năng chi đặng, hình như đã chết rồi, vì mẹ trong mình có bệnh.

Lập tức khiêng mẹ đến nhà, thương điên trị, nghe đàn đá tai tình rồi, có lẽ khỏi chết.

Còn mẹ ở đậu đã bị bắt, giam tại ngục thâu, đợi quan trên cứu nhĩ.

Bà đem thân đi ở nhờ nhà người ta, để cho phải chiều lòng và cảm tạ cái ơn ấy, có đầu lấy ơn thì báo sao cho đặng.

Thiệt là trong bọn đàn bà ở chung với nhau, không may khi khổ sanh sự.

Mê mang thương giới

Ông Nguyễn-nhật-Tân mới mở một cái hiệu buôn rất là trảng quan, nên khách thường đến lui đông lắm.

Hiệu ấy bán đủ đồ vật dụng, bán cap-lê, cặp tóc đẹp hi vãn vãn.....

Ngoài cửa có để cái bàn đôn bi-đa, ghế nhơn tài từ đến chơi đông lắm.

Ông này mới vô chưa được bao lâu mà đã có chức được cái thương cuộc về vang như tây đáng khen thay.

CÁO BẠCH

Kính cáo quý ông đặng hay: Tôi có bán vài bộ làm nhà, vài quét, vài ăn trâu (thứ trắng) than cái đước.

Vòi của tôi làm ra để tự nhiên, chứ không có trộn thêm cát cho nặng cân như vòi của khách-trú vậy đâu. Vòi của tôi mà có cái chức đĩnh là vì cái ấy đã dìm xăn trong đá san-hô mà thôi.

Vòi của tôi bán cũng đặng giá với khách-trú làm tại Chợ-lớn, Chợ-quán, và nơi một trăm thị, trả tiền mặt tôi hết cho quý ông 5 phần.

Là vòi của tôi ở tại Bến-cát (Gò-vấp). Còn muốn cho khỏi mua gạch ngói của khách-trú thì Annam càng nên nói lên một cái là gạch.

Có một người quen biết với tôi, và có một số ruộng 446 mẫu tọa lạc tại hạt Sa-định, cách chợ Hố-môn 2 ngày lữ-cơ. Ruộng này ở dựa mé Canal de Cầu-an-hạ và Canal de Tân-phát-trung, có thể chuyên chở gạch ngói dễ lắm.

Ruộng này thì giá 6.000\$00 khởi đi Poitair. Như ông nào chịu mua mà làm là gạch thì tôi cũng rảnh mà xin khấn đem cho 200 mẫu ruộng đặng lấy cái mà làm gạch ngói, miễn là nền số phi lên 2000 v. v. trong việc khẩn ruộng này về

ông nào đứng làm là chịu; chứ tôi từ chối không chịu nói thêm tiền thuê hồng chi hết. Nghĩa là tôi ra công không đặng giúp đống bang cho nên một cái là gạch Annam kéo để khách-trú nói sao Annam còn mua gạch ngói của tôi đi vậy.

Như quý ông có muốn hỏi điều chi xin viết thơ cho tôi. Nay kính

LE-MINH NGUYỄN

Rue de Thập-mười 30 Cholon.

Lời rao cần kíp

Kính cùng quý ông, quý bà rõ: Thưa đùm một là một xử trà có tiếng thố nay một trong Lục-châu. Nên tiện thiếp ở tại xử trà có mua về chế và ướp làm được 3 thứ gọi là trà Nam-việt, để thể cho trà Tàu. Trà tiện thiếp chế ra đây mùi thơm, nước tốt lại ngon nữa. Đàng 2 ba lần thì nước hãy còn đậm, vì trà lựa rồi tinh khiết. Uống vào một lát, miệng thơm và ngọt ngọt.

Bán lẻ từ 3 kilos sấp lên. Trà Nam-việt.

- 1. - Trà Nam-việt Huỳnh-thị-Mười có gói 4 lượng giá bán một cái hai chiêm 0\$12
- Nhằm mỗi kilo, tám cái. 0 80
- 2. - Trà Cải-hương, mỗi gói 4 lượng giá một cái. 0 10
- Mỗi kilo nhằm bảy cái. 0 70
- 3. - Trà Đoàn-thê (trà xuong) mỗi gói 4 lượng 0 08
- Mỗi kilo, năm cái ba chiêm 0 53
- Trà huê bán từ 3 kilo sấp lên
- 4. - Trà đợt thượng hạng, năm cái một kilo. 0 50
- 5. - Trà ngan, cũng ngon lắm mỗi kilo 0 35

Còn như muốn mua trữ bán lẻ, xin gởi thơ đến tiện thiếp thương-nghi. Tiền gởi về phần chủ mua chịu. Như ông bà có lập giao kèo từ 6 tháng sấp lên thì tiện thiếp sẽ đặng sự bán trà trong tình ông bà ở cho một mình ông bà bán mà thôi.

Dùng thử một lần thì quý ông và tiện thiếp ngon không cần ăn quố, quý bà lư ỹ, các gói trà của tiện thiếp đều có dấu hiệu « Cái chén của phe đường Hamelin » và có nhiều gói có giấy phụng thưởng một năm Nhựt-báo. Thế được giấy ấy xin gởi đến Báo-quản quốc-âm nào đó như Lục-tỉnh Tân-vân, Nam-trung Nhựt-báo, Thời-báo, Công-lục cùng nhiều báo quốc-âm khác. Để tên họ và chỗ ở cho rõ thì được nhứt-trình liền khỏi tốn-tiền. Tiện thiếp có trữ đường thê và đường tán, làm tại bồn xử nữa.

Cúi xin quý ông, quý bà giúp tiện thiếp được thành tựu. Rất cảm ơn ngàn ngày.

Nay kính,

Madame HUYNH-TRỊ-MƯỜI.

Chế và bán trà Nam-việt, và Trà huê tại Thủ-dầu-một.

Nhận với bạn đồng-bang

Chúng tôi đặng vinh-hạnh mà hay tin rằng đồng-bang ta trong sáu tỉnh nay cũng đã đồng lòng để-xướng tuyệt giao thương-mại với khách-trú mà vẫn hồi quyền lợi cho bản sở. Các Châu-thành lớn nhỏ hãy đều chung vốn lập cuộc mua bán chung nhau bằng chế độ tiệm khách-trú nữa; thật là một cơ-hội hạnh-phúc của dân-độc ta vô cùng.

Ấy vậy tôi xin nhắc bạn đồng-bang ta trong mấy làng mây chèo và chỗ nào có trường học nên đến nhà in Imprimerie de l'Union mà mua si các thứ giấy viết mực, đồ dùng về văn-phòng từ bừa bút, bảng mà bán ra cho đồng-bang ta dùng, khỏi đến khách-trú mà mua mất. Văn nhả in Union là một nhà in rất lớn tại Saigon, và lại của người Annam ta làm chủ, giá rẻ hơn các chỗ.

Đồng-bang ta hãy xem tiệm của M. Bùi-quang-Nhơn mà ngày nay đồ si tại hạt Bentre đó là đồ si trước hết cũng khỏi ra mà bán đủ các thứ giấy viết mực và các thứ sổ, sách, thơ, tiếng, truyện chữ quốc-ngữ mà nên. Huống ngày nay là ngày của đồng-bang ta tuyệt giao với khách-trú, binh vực nhau mà làm ăn thì lại càng dễ hơn ông Bùi-quang-Nhơn khi mới sáng tạo.

Ấy vậy máy tiệm Annam ta đây đang lo lập ra nên gởi thơ mà thương nghị với M. Nguyễn-vân Cừ, Rue Cattinat 155, 157 Saigon, giá rẻ hơn các chỗ là có ỹ giúp sức cho đồng-bang ta buôn bán mau thành vượng.

- Kê các món hàng tại nhà in:
- Papier pot blanc,
 - Papier réglé,
 - Cahier couronne,
 - Crayons ordinaires,
 - Crayons extra noirs,
 - Cravons couleurs,
 - Règles,
 - Boite de craie conique,
 - Papier couleur,
 - Papier parchemin,
 - Cahiers d'écritures « Filament » N° 1. 2. 3. 4.
 - Boîtes de plumes rondes N° 3. 4. 5.
 - Gomme pour encr.
 - Gomme pour crayon. Apis.
 - Encre noire en courlines,
 - Encre noire en litres, 1/2 litre et 1/4 litre.
 - Encre à tampon sans huile,
 - Enveloppes petit format,
 - Papier à lettre réglé,
 - Pots-plumes,
 - Papier vuvaru,
 - Encre violette en poudre,
 - P. tis carnets,
 - Registre pot réglé 2 mains,
 - Registre pot réglé 3 mains,
 - Soutire « Iris » pour écolier,
 - Aariable,
 - Cacoch pour écolier avec rabat,
 - Cradoises encadrées 21 x 31,
 - Cravons d'ardoises,
 - Couleur en boîte,
 - Enveloppes pour cartes de visite format 85 x 48,
 - format 48,
 - Cahiers cartonnés réglé, quadrillé,
 - Cahiers d'écriture « Godchaux » N° 1. 2. 3. 4. 5.
 - Gomme arabique,
 - Ficelle, pelote de 50 grs,
 - Epingles, boîte de 100 grs.
 - Encre bleu black « Stephens » 1/8 de litre, 1/4 «
 - « 1/2 «
 - « 1/3 «
 - « le litre,
 - Encre communicative violette 1/4 de litre, 1/3 «
 - « le litre,
 - Copie de lettre,
 - Plumes métalliques.

VU'A THUOC ANNAM

(Dépôt de Tabacs Indigènes)

E. DAU

N° 58, Rue Lefebvre, — SAIGON

NGÒ CÙNG CHU ÔNG HỮT THUỐC

Derrière de la Banque de l'Indochine

Thuốc Gò-vấp trị tại Vựa đây thật là thần diệu. Thuốc ngon, mà dịu, tán trắng, khỏi thơm, hút không nóng, và không làm xáo rỗng lòng thì ăn Mưa trữ. Bán thố, và cung thỉnh chú Thuồng giả-tiêung Lục-châu. Tiêm nào muốn Trú Thuốc của Danh hiệu đặng bán lại, xin gởi thơ đến Tiêm tôi mà thương nghị. Tôi sẽ hỏi am phân rõ giá cả, cách gởi và cách trả tiền. Trong Châu-Thành Saigon, cửa Hàng nào muốn Bán-Lê thuốc Gò-vấp Cải-Sơn xin vui lòng sang đến tiệm tôi tại tiệm có CÀ-LÊ để đêm Sĩ, đình Huế-Hồng một đồng lời ba cái. Vốn tôi giữ một lòng chắc chắn tiếp-ban đồng-bang để Mui để Bán.

VU'A THUOC GOVAP
ở đường dẫu Bà-bà.
Chú-vựa, E. H. V. DAU, kính chào.
N° 58, Rue Lefebvre Saigon.

Lời hẹn kính tỏ bạn Đồng-Bang
Điền đặc thương nhai nôi cửa Hàng,
Bương bề Thương-trương danh mỗi lợi,
Đề người khi đi cõi Nam Phang.

PIL

Remede spec

人

Philtes di

可

Philtes di

RI: 3

Quách-văn-Thừa

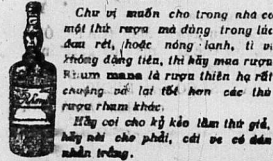
Thầy thuốc trị bệnh con mắt... 152, rue Chasseloup-Laubat...

Kính chừ-ực trong Lục-châu rổ... Kính chừ-ực trong Lục-châu rổ...

Xin chừ-ực chiếu-cổ, tôi sẽ hết lòng... Xin chừ-ực chiếu-cổ, tôi sẽ hết lòng...

Gởi thư thường nghĩ, xin gởi cho em... Gởi thư thường nghĩ, xin gởi cho em...

TRỊ BỆNH YẾU PHẠP

Chữ in trước cho trong nhà...

PILULES FOSTER

Remède spécial pour les maladies des reins et de la vessie

福德氏秘製保腎丸... 人身之血每三分... 腎府週身之血... 腎藏精血...

La Véritable Marque

PRIX : 3 fr. 50 le flacon, chez tous les pharmaciens.

TRẠI THỢ MỘC CHẠM VÀ CỤM

Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA... Tại chợ Lái-thiền, đường Abbatoir... Trại tôi dùng toàn chàm-lai...

Tự-vị Pétrus Ky

Cuốn tự-vị Pétrus Ky Langsa... Cuốn tự-vị Pétrus Ky Langsa... 500 chữ cái...

M. Nguyễn-văn-Cửa... Directeur de l'Imprimerie de l'Union... 155-167 - Rue Catinat Saigon.

BANQUE INDUSTRIELLE DE CHINE

TRUNG PHÁP THIẾT-NGIỆP... NGÂN HÀNG

ĐẠI-PHÁP NẮC DANH CÔNG... TY TƯ, BỐN 45 TRIỆU QUAN

Hội trường quản-lý: ông André Berthelot... Chánh Tổng-ly: ông A. J. Pernoite

Chánh hội sở tại Paris, 8074 đường Lazare... Chánh hàng ngành tại Pékin (Bắc-kinh) tại Trung-quốc.

HÀNG NGÂN HÀI SHANGHAI, TIỀN-TSIA... Hongkong và Saigon... Có đại thông-quản (Correspondants) khắp...

Hàng ngành Saigon... 8, quai de Belgique và 2, rue d'Adm...

Tính toán các thứ số sách nhà bán... Tính tiền (đồng tiền) bằng phiếu chi thay...

Trễ nợ thế có tiền đầu (Escompte) và... Tính tiền trước mà phải thế chưa...

Tổng-ly... A. BERTHIER.

Pháp-Việt Khách-lầu

(HOTEL DE FRANCE) N° 153 Rue Catinat Saigon

Kính cùng qui ông qui bà rồ, tôi... Kính cùng qui ông qui bà rồ, tôi...

Table with 3 columns: Loại phòng, Giá tiền, Số phòng. Rows include Ngoại hạng, Hạng nhất, nhì, ba.

CIGARETTES DIVA

Thuốc địa hiệu là Cigarettes Diva là... Thuốc địa hiệu là Cigarettes Diva là...

MẮT TRÍ KHÔN

(NÃO BỊNH)

Sư mắt trí và não-bệnh bởi nơi não-cán... Sư mắt trí và não-bệnh bởi nơi não-cán...

Người đời ông đờn bà mang bệnh... Người đời ông đờn bà mang bệnh...

Trong các tiên thuốc có bân, có trẻ... Trong các tiên thuốc có bân, có trẻ...

PILULES PINK

(Đồ hoàn linh đơn)

Trong các tiên thuốc có bân, có trẻ... Trong các tiên thuốc có bân, có trẻ...

Nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa

Nếu chừ-ực muốn mua một cái nhà... Nếu chừ-ực muốn mua một cái nhà...

Bonnefoy & Cie

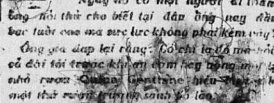
Đường d'Ormay mà suy tính và hàng... Đường d'Ormay mà suy tính và hàng...

Cách tranh thưởng

Muốn buôn bán cho đắt mới... Muốn buôn bán cho đắt mới...

SÔNG LÂU NHỜ RƯỢU

Hiện bây giờ bên nước Huê-kỳ... Hiện bây giờ bên nước Huê-kỳ...

Người đời ông đờn bà mang bệnh... Người đời ông đờn bà mang bệnh...

XÀ-BÔNG LỘT NHÚT

(Sông Annam) Hào Annam... (Sông Annam) Hào Annam...

Trình cùng qui ông qui bà rồ, chúng... Trình cùng qui ông qui bà rồ, chúng...

LI-DONG HAT-LAY
DEN

Và tên rõ tên

Hiện con Rồng

HAO-VINH Công-ty
(Hào-Vinh)
207, Rue Lefebvre, Saigon
MARQUE EXCLUSIVE

SOCIÉTÉ DES TABACS

DE L'INDOCHINE

(Đông-dương Yên-dịch Công-ty)

Tư-bổng 6.000.000 fr.

Chính-sở Công-ty tại PARIS

Sở-Caj-tri và công-xưởng tại HANOI

Điền-điền trồng thuốc lá tại **KIM-XUYẾN và VĂN-KHÉ**

Hiện có những thứ sau này gọi bán trong các hiệu :

**XI-GÀ.
NINA.**

Thuốc chữa vãn :

COQ (Con gà)

và vãn

Và thế thuốc lá vãn, chiếu khách, hiệu

PAGODE (Cái chùa)

Thuốc vãn :

FAVORITES.

MÉTROPOLES

KHOAN CHẤT THỦY
(Phước chất nước khoáng)

VICHY

PHÁP-QUỐC-TUYEN

VICHY CÉLESTINS
Cổ đơn ngoài cửa | Tại tỉnh An Khê, tỉnh sau Đông-quang, tỉnh Hưng-
Thạnh-Lâm-Anh (Hố) — sau này có nước.

VICHY GRANDE-GRILLE | trị bệnh đau gan
và bệnh đái.

VICHY HOPITAL | trị bệnh thương-ti, trường nhớt
Mày em chứng đó giả mạo. Khi mua phải chỉ cho trông
thật nước màu xanh màu đồng.

VICHY-ÉTAT BIÈN TÈ

DEL VOISY-ÉTAT | là nước tự nhiên trong nước suối fy mà ra. —
Cổ nắp và có tờ.

PASTILLES VICHY-ÉTAT | mủi bột ăn cơm rồi uống chừng 2,3
bữa thì sẽ tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT | dùng để cho miệng sạch nước xit
(Môi-hi-chất)

Cách làm mau 16 tiên

Viết thơ cho hãng Annam, Hào-vĩnh Công-ty, 146 bis Rue Lefebvre biểu gởi contre-remboursement (cách tiền trao của lãnh nơi nhà dấy thép một hộp một trăm ve dẫu Essence de menthe, hiệu Lô-tiên, tốt như trong cối Đông-dương, giá là mười lăm đồng (15\$00) mà thôi. Về bán lẻ lại cho trong vòng quen lớn một ve hai cật (0g20) — mỗi ve lời 5 su, một trăm ve lời 5 đồng bạc, mười hộp lời năm chục, một trăm hộp lời năm trăm đồng bạc !

Viết thơ đi, đừng bỏ qua dịp làm té tiền, uống làm. Ban đầu lời ít sau lời nhiều, bán buôn quen thói, làm giàu chẳng bao lâu !

Cho không ! Hãy coi cho kỹ. — Kể từ ngày nay một trăm người nào gọi thơ đến mà mua dẫu trước, hãng Annam Hào-vĩnh Công-ty sẽ vui lòng gởi cho không một kilo xà-bông mặt-xây thiết, hiệu ngựa một sừng. (La Licorne), tốt như trong cối Đông-dương hay là một ve dẫu thơm Essence pour Lotion : Eau de Colo gnet, Quinine, foin coupé để làm đủ một lít các thứ dẫu thơm ấy, tùy thích ai muốn thứ nào cũng được !
Hãy viết thơ mau đi, đừng bỏ mất cơ hội làm té tiền uống làm.

Hãng Annam, Hào-vĩnh & Co
146 bis Rue Lefebvre Saigon,
Kính đôn.

CORDONNERIE-CHAPPELLERIE TONKINOISE
GRAVURE SUR MÉTAUX ET MARBRES

NGUYEN-CHI-HÒA
SAIGON — 83, Rue Catinat, 83 — SAIGON

TIỆM ĐÓNG GIẤY CỦA TÔI LÀM theo-kien Longsa kim thời.

Tôi làm kỹ càng và thiết tình bằng các thứ Da bên tây hết và tinh phải giá không mất, chứ không phải như chỗ khác làm phá Da-xấu mà bán rẻ.

Tôi có bán nhiều kiểu nón Casque thiết nhẹ và chắc, lợp bằng Ni-xam hồ Trảng và Vàng.

Tôi cũng có thợ gọt khắc Con-đầu Bằng-đồng chạm Mổ-bia đá Chăm-thạch để mà.

Có sẵn Sách Mẫu (CATALOG) đủ kiểu và các thứ màu da gởi đến cho Quý vị lựa.

BÁN-SỈ CÓ GIÁ RIÊNG.
NGUYEN-CHI-HÒA Kính mời.

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
THIỆT NIÊU LÀ

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

Của ông lương-y GUILLET

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế-đương của ông lương-y GUILLET lấy làm thuốc bổ trong những bệnh HƯ PHẾ, đau trong TÍ VỊ, đau sọ TRÁI TIM, ĐAU GÁNH, ĐAU MÌNH, MỆT VỎ DA, hoặc CHÓI MÚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HO ĐÀM, MỆT CƯỜI, GHỀ CHỐC NGOÀI DA và bệnh có TRƯỞNG LẠI TRONG BỤNG.

Ấy là một loại THUỐC XỔ rõ rệt và rất hiệu nghiệm làm cho MỤT RA TINH KHIẾT. Những bệnh géc bởi ĐÀM hay là MẬT phát ra thì uống nó hay lắm.

Đất gì thuốc trị đăm nào mà không có dấu ký tên PAUL GAGÉ thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ THUỐC HOÀN XỔ

nếu cũng rất thông dụng Elixir Tonique Antiglaireux của ông lương-y GUILLET

Chớ quên rằng thuốc này là một loại thuốc rất quý báu cho những người bị bệnh đăm và bệnh ho đăm.

Phân-bán tại các hiệu thuốc ở SÀI GÒN

CƠ MỆT MINH NHÀ NÀY CÓ QUYỀN
TRAY MẶT CHO NHÀ ĐỘC SÙNG VÀ LÀM XE MÁY

TẠI THÀNH St-Étienne

Mà thôi

MANG F. MICHEL, CAFFORT SUCCESSIONNAIRE SAIGON

Có Bán SÙNG đủ thứ và đủ kiểu, BỊ THUỐC, ĐẠN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ và đồ NỮ-TRANG. Đồ đã tốt lại giá rẻ

Lục-Châu muốn mua vật chi thì xin đi thơ này !

M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 86 rue Catinat, — SAIGON.

*Carte de la bicyclette : Brevet n° 1000000
Saigon le 24/11/19*

Saigon — Imp. de l'Union
L'Administrateur Gérant : NGUYEN-VĂN-CỬA